

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 „ — „
 Na štvrt' roka... 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny chlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Popis voličov.

Napísal: Štefan Haller, krajinský vyslanec kresfanskej ľudovej strany.

O novom volebnom zákone zo dňa na deň vždy viacej možno sa presvedčiť, že zostavený je doprosta tým cieľom, aby dedinský, dane platiaci ľud, zvlášte ktorý dačím vládne, pozbavený bol jeho práva. Obecenstvo, ktoré to posial nenahliadlo, presvedčí sa o tom vtedy, keď voličov budú popisovať. *Vtedy totiž uvidí nejedon malý hospodár, že ho nevpísali do menoslova voličov, kým jeho sluhu, béreša alebo dedinského pastiera prijali medzi voličov.* Nový volebný zákon totiž nariaďuje, že kto, na príklad odobavil štyri elementárne školy, teda vie písať a čítať, voličom môže byť v tom páde, keď platí asi 20 korún priamej štátnej dane alebo keď nepretržene cez päť rokov stojí v službe u jedného a tohože gazdu. Jestli teda daktorého malého hospodára daň na príklad obnáša 19 korún a 90 halierov, neprijmu ho medzi voličov, ak len dľa starého volebného zákona nemal už hlasovacie právo. Keď ale tamojší dedinský pastier tiež odobavil štyri elementárne školy, má o tom vysvedčenie a cez päť rokov stále slúži v dedine ako pastier, na základe nového volebného zákona vpíšu ho do menoslova voličov. *Alebo keď malý hospodár priamej štátnej dane platí 19 korún 90 halierov, má ale paholka alebo béreša vyše 30 rokov starého, ktorý vie písať a čítať a stojí uňho v službe stále cez päť rokov, prijmu ho medzi voličov, jeho gazdovi ale nedajú hlasovacieho práva.*

Pracovnou stranou prijatý nový volebný

zákon, malých hospodárov takýmto spôsobom prípadne pripravuje o hlasovacie právo. S triedou malých hospodárov teda takto zlomyselne a nespravedlivo zachádzajú už pri týchto prvých podmienkach ku volebnému právu. Ďalšie nariadenia zarovnak zcela ukrivďujú dedinský hospodársky ľud, oproti tomu veľké výhody zabezpečujú mestskému obyvateľstvu, zvlášte ale robotníctvu. Tak na príklad skrze to, že nový zákon ku volebnému oprávneniu — *spolu len dve koruny žiada* — od tých, čo odobavili šesť elementárnych škôl, veľkých výhod účastným činí mestské obyvateľstvo. V mestách totiž už od dávnych časov jestvuje šesť elementárnych škôl, kdežto po dedinách ešte len pred niekoľko rokmi ani chýru ani slychu nebolo o piatej a šiestej triede elementárnej školy. V mestských ľudových školách riadne ochraňujú školské denníky a protokolle, z ktorých ľahko možno vystaviť školské vysvedčenia. V dedinských ľudových školách podobné zápisnice a protokolle obyčajne chybujú aj tam, kde už od dávnejšieho času zavedená je piata a šiesta trieda elementárnej školy. V mestách každý rodič na to hľadá, aby jeho chlapec vychodil všetkých šesť elementárnych škôl, bo ho itak nevie k inému upotrebiť a je rád, že sa mu doma nepovaľuje. Po dedinách otcovia prinútení sú svojich synov okolo domu potrebovať alebo do inej roboty posielat', následkom čoho neodbavia všetkých šesť tried elementárnych škôl. *Veľká čiastka mestského obyvateľstva preto o mnoho ľahšie môže prísť ku vysvedčeniu odobavenej šiestej triedy elementárnej školy a na základe dvoch korún dane alebo jednoducho len preto, že dakto od-*

borne naučil sa daakému remeslu a pracuje v daktorej dielni alebo zamestnaný je v nejakom obchode, stane sa voličom. Oproti tomu po dedinách sotva sa najde človek, ktorý by vysvedčením vede dokázať, že odbavil šesť tried elementárnej školy a tak na základe dvoch korún dane mohol by prísť ku volebnému právu. Najviacerí dedinských obyvateľov len to vedia dokázať, že odbavili štyri triedy elementárnych škôl alebo musia zložiť zkúšku, že vedia písať a čítať a preto len na základe 20 korún dane môžu sa dostať medzi voličov.

Občania dedín ďalej pofažne ku mestskému obyvateľstvu ukrivdení sú aj pri zkladaní zkúšky že vedia písať a čítať. Bo veď mestskí obyvatelia bez výnimky všetci na mieste, doma môžu zložiť zkúšku písania-čítania. Neni totiž v krajine mesta, v ktorom by nebol zostavený výbor ku vydržiavaniu týchto zkúšiek. Občania dedín oproti tomu prekonať musia aj viacej kilometrov dlhú cestu do sídelného mesta okresu, zameškajú prácu celého dňa, pritom majú výdavky na trovu alebo na formanku; týmto farchám musia sa podrobiť, keď chcú dokázať, že vedia čítať a písať. *I z tohoto vidno, že pre dedinských občanov ak veľmi urážlivé je toto nariadenie pracovnej strany.*

S malými hospodármi ale zaiste podobne urážlivo a nespravodlivo zachodí budú aj pri popisovaní voličov. Dľa nariadenia starého zákona totiž, voličov popisujúce komissie účinkovaly v každom sídelnom meste okresných notariátov, ba i v každej obci. Následkom toho každý jednotlivý občan doma, na obecnom dome ľahko sa starať mohol, aby bol vpísaný do menoslova voličov. Zákon pracovnej strany ale nariaďuje, že stoličný centrálny výbor, pre každý hlasujúci kruh vyvolí len jednu popisujúcu komissiu. Keď chce, môže ich aj viacej vyvoliť. Táto popisujúca komissia účinkovať bude len v sídelnom meste v stredu hlasujúceho kruhu. Ku jednomu hlasujúcemu kruhu patriacich osem, desať ba aj dvadsať obcí voličia, prinútení budú ísť do centra hlasujúceho kruhu, keď chcú, aby do menoslova voličov prijatí boli. Verejná správa v záujme a na rozkaz vlády zaiste to urobí, že do takých hlasovacích kruhov, na ktoré ráta pracovná strana, vyznačí viacej popisujúcich komisií, tak

že takmer v každej obci bude jedna, následkom čoho tam čo možno najviacej voličov popíšu. Do hlasujúcich kruhov opozičných stránok ale pre každý vyvolia len jednu popisujúcu komissiu, aby v nich dľa možnosti najviacej občanov vystalo z menoslova voličov.

Na túto prípadnosť teda už včul obraciamе pozornosť volebného obecnstva. Takýmito figlami a šalbiarstvami nech sa nedajú ozbiť ich volebné právo. Keď by aj do tretej alebo do štvrtej dediny museli ísť, aby pred popisujúcou komissiou dokázali svoju oprávnenosť ku hlasovaniu a prijatí boli do menoslova voličov, nech neváhajú a idú ta všetci už i z tej príčiny, aby prekazili to figliarstvo, ktorým snázia sa zmenšiť počet opozičných voličov a zväčšiť počet voličov pracovnej strany.

I zkúšky o tom, či kto vie písať a čítať vtedy dosiahnu právnej významnosti, keď sa začne popisovanie voličov. Po dedinách totiž najviacerí občania, ktorí ku zadováženiu hlasovacieho práva boli by mali zkúšku zložiť, že vedia písať a čítať, nešli do okresného sídla ku tejto zkúške. A neišli ta preto, bo nemali k tomu času alebo trovy na cestu. *Všetci títo ale, to čo zanedbali, môžu napraviť tým, keď tú zkúšku zložia pred komissiou voličov popisujúcou.* Túto zkúšku teda nesmejú zanedbať nasledujúci:

1. tí, ktorí neboli prijatí do menoslova voličov na rok 1913 a včul celej priamej štátnej dane platia 20 kor., totižto keď 20 korún dovedna platia pozemkovej, domovej, výrobkovej dane, taktiež dane od kapitálov, príslušností, baní a oslobodenia od vojenčiny;

2. tí, ktorí v hospodárstve alebo obchode daktoreho voliča účinkujú ako výpomocní členovia rodiny;

3. tí, ktorí u jedného a tohoistého pracujúceho nepretržene, stále stoja v službe cez päť rokov;

4. tí, ktorí ako odborne vyučení robotníci behom posledných päť rokov buďto nepretržene, buďto v prestávkach od troch rokov pracujú v jednom odbore.

Všetci títo, pred komissiou voličov popisujúcou zkúšku musia zložiť, či vedia písať a čítať, vynimajúc jestli vedia si zadovážiť školské vysvedčenie, že s dobrým úspechom odbavili štvrtú triedu elementárnej školy. Takéto školské vysvedčenie

toľko platí, ako zložená zkúška o tom, či kto vie písať a čítať.

Voličov už onedlho začnú popisovať. Dotedy teda nech jedon-každý na čistom je so sebou o tom, či dľa volebného zákona môže mať hlasovacie právo alebo nie. Jestli ho môže mať, akými prostriedkami v stave je dokázať svoje oprávnenie, Kto sa o tom presvedčil, že nový volebný zákon poskytuje mu spôsobu, aby bol zapísaný do menoslova voličov, nech si za prisnu povinnosť pokladá, svedomite všetko

Velké úspechy kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Gróf Aladár Zichy medzi svojimi voličmi.

V nedeľu 14. júna kresťanská ľudová strana dosiahla znovu tak veľké úspechy, že na ne hrdí môžu byť ľudáci po všetkých stranách krajiny. Predseda tejto, za duševné a hmotné blaho pospolitého ľudu neunávene pracujúcej strany, gróf Aladár Zichy, krajinský vyslanec volebného okresu Bodajk v stolnobelohradskej stolici, za prítomnosti popredných vodcov opozičných stránok a prepočetných voličov účtoval pred svojimi voličmi. O tomto zriedkave vydarenom účtovaní podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Gróf Aladár Zichy do Bodajku prišiel v spoločnosti grófa Alberta Apponyiho a grófa Jozefa Károlyiho. Pred ozdobeným obecným domom hlučnými ováciami privítali ho zastupitelia skoro všetkých obcí a z hlavného mesta krajinskí vyslancovia: gróf Georg Pallavicini, pápežský praelát Ján Molnár, Julius Sághy, Móric Palugyay, barón Géza Mansdorf, Štefan Haller, Karol Huszár, Ján Bartos, Julius

Horváth, Andor Csontos; veľmoži gróf Ludvik Batthyány, gróf Rafael Zichy, zastupiteľstvo neodvislej strany stolice a intelligencia celého okresu v nápadne veľkom počte. Shromaždenie zahájil bodajkský dekan-farár Georg Puly. Po zahájení shromaždenia:

Gróf Jozef Károlyi, predseda stolnobelohradskej stoličnej neodvislej strany privítal krajinského vyslanca okresu a spolu osvedčil sa, že vždy schvaloval a nadovšetko prítomne schvaluje účinkovanie kresťanskej ľudovej strany, bo ono smeruje na vzbudenie kresťanského presvedčenia a na vývin nábožnomravnej výchovy ľudu, počnúc od mladistvého veku, cez celý jeho život. Tento smer podporovať za potrebné drží nadevšetko

Napájanie favi v Tripolisi.

vynaložiť na to, aby právoplatne zabezpečil si hlasovacie právo.

Záhubné snáhy terajšej vlády, aby samostatní, opoziční, dedinskí občania ukrivdení, o ich právo privedení boli pri volbách, prekazil a zničiť musíme našou obozretnosťou, neodolateľne pevnou odhodlanosťou, vzdor všetkých prekážok zabezpečíme si naše právo a s nim tak budeme nažívať, ako nám to diktuje naše svedomie.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Mezőkövesdské dievčence.

Mezőkövesdská nevesta.

Mezőkövesdski mládenci.

prítomne, keď povstala taká politická stránka, ktorá zakladá sa na zapieraní každej pozitívnej viery a skrze to podkopáva nielen fundament náboženstva, lež aj lásky a oddanosti ka vlasti. Proti národnej pracovnej strane a proti včul utvorenej strane radikálnej potrebná je spojená pevná opozícia. (Hlučné éljen.) Po utíšení ovácií na rečníšte vystúpil krajinský vyslanec okresu:

Gróf Aladár Zichy. V účtovnej reči jeho za hlučných súhlasov prepočetného obecnstva medzi iným povedal: Gróf Štefan Tisza za každú cenu chce robiť poriadok a robí ho tak, že v krajine všetko na ruby obracia. Zákony vynáša najsurejšími nezákonnitosťami, proti pravidlám snemovne uviedol nové pravidlá, krajinský snem premenil v kasárňu vojenských strážcov. Miliony obnášajú tie summy, ktoré ako úroky musíme platiť od nových štátnych dlhov. Po ostrej kritike pracovnej strany gróf Aladár Zichy v krátkosti spomenul aj novú radikálnu stranu a účtovanie svoje zaklúčil slovami: *s touto stranou nechce spolu účinkovať nielen kresťanská ľudová strana, lež ani jedna zo stránok spojenej opozície!* (Tisíce prítomných voličov na účtovnú reč obľúbeného krajinského vyslanca odpovedaly hrnavými éljen.) Za tým ujal sa slova:

Gróf Albert Apponyi. Začiatkom reči poukázal na to, že kresťanská ľudová strana vždy verne a neohrozene bojovala s opozíciou. Obširne predniesol zkazonosné účinkovanie pracovnej strany, ktorá od prvopočiatku jej jestvo-

vania iného nerobí, ako čo rozširuje korrupciu a jednostajne obstrihuje práva a slobody ľudu. Väčšina s veľkým hlukom odhlasovala zavedenie všeobecného volebného práva a čo je výsledkom tohoto hluku? Jedine to, že k jednému millionu doterajších voličov, veľkodušne idú pridať osemstotisíc, kdežto v krajine štyri miliony dospelých chlapov ostávajú bez volebného práva. Posvietil aj na to, do ak hroznej mravnej záhuby uvaluje krajinu pracovná strana. S radikálnou stranou nezaoberal sa obširnej, osvedčil sa ale, že *jestli táto strana bude chcel previesť, čo v jej programme má proti viere a krajine, k obrane týchto veľkých záujmov postaví sa on a každý člen spojenej opozície.*

Po dlhom oslavovaní svetochýrneho rečníka hlboko dojímavé prednášky držali: krajinskí vyslancovia Móric Palugyai a hlavný tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty Štefan Haller. Po zaklúčení shromaždenia gróf Aladár Zichy s celým táborom krajinských vyslancov a voličov prešiel do Moóra a účtoval pred voličmi tohoto kraju. Vo veľkom počte shromaždení voličia aj tu slávnostne privítali milovaného svojho vyslanca, po jehož účtovaní rečnili: krajinský vyslanec Karol Huszár, dekan-farár Mikuláš Grieger a gróf Albert Apponyi. Shromaždenie zaklúčil P. Bernardin Tomik, predstavený kláštora kapucínov.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana»!

Obrana česti liberálnych kor- tešov.

Posiaľ sme nemali takej vlády, ktorá by bola toľko nových zákonov fabrikovala, ako to robí terazšia. Zákony tie na rozkaz a pokyn Tiszov fabrikujú patriční ministri a všetky majú iba dva ciele: znemožniť a zlomiť opozíciu a zabezpečiť budúcnosť Tisovcom. Daňujúci ľud nemá ani poňatia o tých zákonoch, bo mu ich nikto nevysvetluje.

Snem pracovnej strany najnovšie ku obrane vrchností a ku obrane počestnosti vynese zas nové zákony. Oboch týchto zákonov majstrom je minister pravosudia: Balogh. V prvom zákone nakladajú nám, pod trestom viacročného žalára a pod ohromnou peňažnou pokutou, aby sme si ctili nielen ministra a főkšpána, lež kišbirova, železničného strážnika, poľného hájnika, sviňského pastiera, slovom všetky svet-ské vrchnosti. Tak aby sme si ich ctili, že na ich žmurkanie, dupnutie nohou, všetci musíme to robiť, čo nám oni rozkážu. Jak nie, tam je Baloghov zákon o trestnej obrane vrchností. Tak nás posúdia, že až prašťať bude.

Balogh a Tisza nie nás daňujúcich občianov bránia proti prechmatom istých úradníkov, ktorí tvoria vrchnosti, lež tých všemohúcich brania proti nám, ktorí ani len neškrkneme, keď nám notár, slúžny krivdí.

Druhý zákon ide brániť statočnosť. Čiu sta-

točnosť? Nie našu, lež ministrovu, notárovú a kišbirovú. A preto, priateľu mój, dobre si premysli, čo chceš povedať pred verejnosťou a v novinách, bo jestli sa to Tiszových ľudí týka, môžeš mať svätú pravdu, lež kto vie, či ťa nezavrú a či nebudeš viac tisícovú peňažnú pokutu platiť.

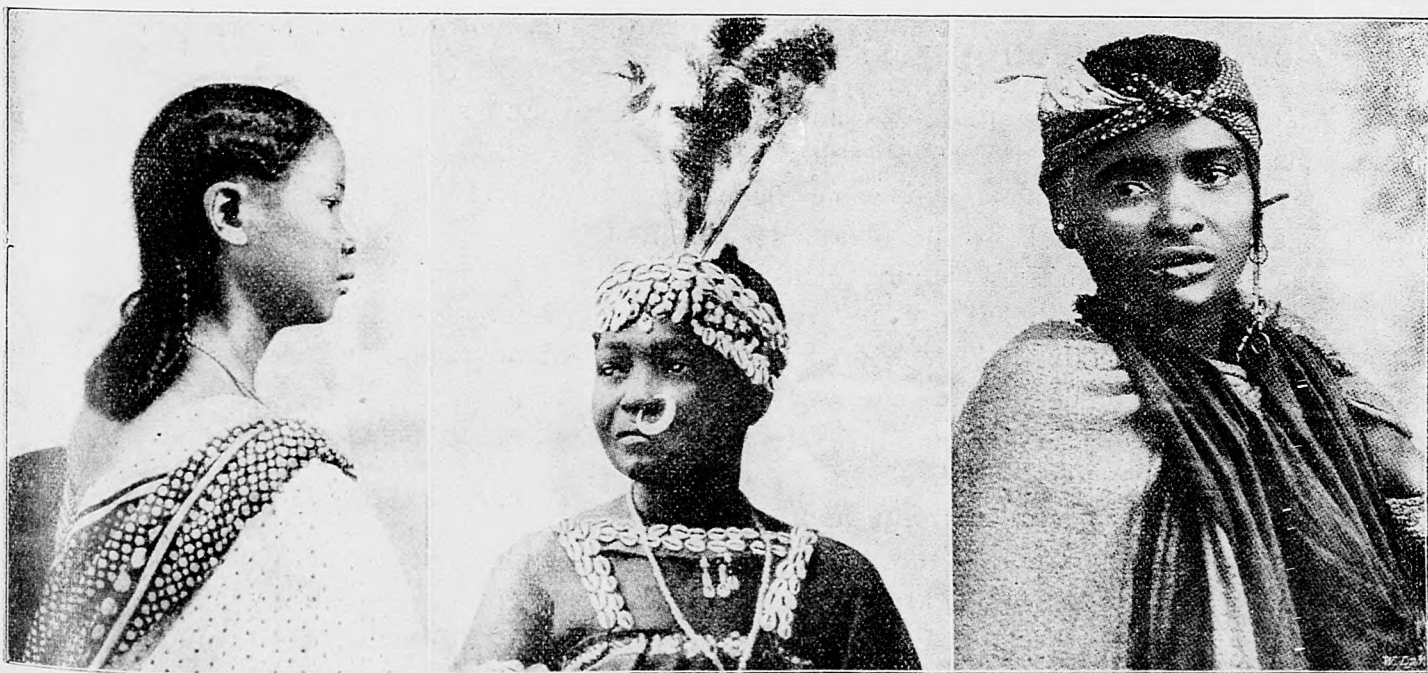
Pýtaš sa, prečo že snem pracovnej strany vynáša také zákony?

Poviem ti. Pamätáš sa na isté panamy? Na Désyho súd, kde sa dokázalo, že vláda krajinské peniaze upotrebila na voľby? Pamätáš sa na snemovú stráž, ktorá tiež je za vrchnosť vyhlásená? Keď sa na toto pamätáš, ľahko pochopíš, prečo sprísnila vláda tlačový zákon, prečo zmenila porotné súdy a prečo kišbiróva a kolajkára akožto vrchnosť stavá ped obranu trestného zákona. Tiszové zákony ťa smerujú, aby špatné záležitosti istých mungov, na verejnosť nevyšly a aby občania pred vrchnosťami ešte viacej sa triasli ako posiaľ. Tisza utvorí policajný štát, kde daňujúce a pracujúce vrstvy čučať a poslúchať musia. Jestli nie, tam je zákon.

Tiszové zákony udusiť chcú každú protimienku a pripravujú pôdu mungovským kortešciam. Baloghov zákon spomína toľiž povstanie, búrenie a shromažďovanie.

Kde búria? Kde sú povstalci? Čo je nebezpečné shromažďovanie?

Nič iné, ako opozičné shromaždenia, po-

Obyvateľkyne Afriky.

rady, kandidácie a kortešačky. Tieto ver' ohrožujú kišbira, notára, hotára, ferštra a tam ho ďas vie, akú liberálnu vrchnosť.

Tieto vrchnosti opovažuješ sa ohrožovať?
Sem s Baloghovým zákonom!

Neudreš, neurazíš nikoho, predsa však jak nesplníš rozkazy vrchnosti, keď sa spieraš, keď nútiš pisára, slúžneho, aby zakročil proti tebe buričovi a povstalcovi: dostaneš 3—5 rokov žalára. Jestli obecný hajdúch oznámi slúžnemu, že on na opozičnej schôdzke a kde inde ohrozený bol, tak vrchnosť proti všetkým, ktorí na shromaždení, porade, kandidácii, programnej reči atď. prítomní boli, zakročí súdom.

Neni teda dosť, že svolanie ľudového shromaždenia celkom závisí od ľubovôle vrchnosti, lež potrebný bol ešte aj Baloghov zákon. v smysle ktorého na zodpovednosť vezmú všetkých prítomných, jestli sa to vrchnosti páčiť bude.

Cti si teda obecného sluhu a všetky vrchnosti a plň ich rozkazy. Nemaj nikdy srážku s Baloghovým zákonom, bo keď hocakú vrchnosť urazíš, väčšmi zhrešíš a ťažší trest obdržíš, ako kebyš podpaľoval alebo vraždil. Bože ťa zachovaj, abys obecného hajducha alebo policajta prinútil, aby na shromaždení alebo porade zakročil. Päť rokov žaláru a dvetisíc korún pokuty čaká na teba.

Blížia sa voľby. Drahá je česť liberálnych kortešov a vrchností. *Korteš.*

Co bolo v Konopišti?

V českom kaštieli v Konopišti, kde sdržuje sa nástupca trónu arciknieža Franc Ferdinand, na návšteve boli panovnícki hostia asíce nemecký cisár a švédsky kráľ. Že títo dvaja vysokí hostia i s celým ich sprievodom tú dlhú cestu nevykonali bez politického cieľu, to je isté. Lenže cieľ ten v tajnosti ostane pred verejnosťou. Obecenstvo dozvie sa len o tých zdravicích, ktoré vyniesli vysokí navštevovatelia a domový pán.

Že nemecký cisár nástupcu trónu navštívil a prišiel ťa aj švédsky kráľ, to nás upomína na isté udalosti. August, švédsky kráľ je človek chorľavý a len nedávno vystál ťažkú operáciu. Že vzdor toho na lodi a po mašine cestoval

do Konopišta, to musí mať veľkú príčinu. Háďajme teda. Jedno knieža švedskej panovníckej rodiny minule rozsobil sa so svojou manželkou ktorá bola rodená ruská veľkokňažna. Vyšlo totiž na javo, že spomenutá veľkokňažna len preto sa vydala do švédska, aby tam špehovať mohla v záujme Ruska, bo Rusi radi by zaujať Švédsko. Muselo byť vo veci volačo, bo do toho komplótu pomiešané bolo viac švédskych vysokých vojenských dôstojníkov, ktorých potom zdržali a uväznili.

Švédsko nové pevnosti stavalo na hraničiach a švédsky snem vyniesol nový vojenský zákon, ktorý žiadali obyvatelia Švédska. Všetko to z obrany proti nebezpečným susedom.

Švédsky kráľ však aj inde hľadá pomoc. Rád by sa pripojil k trojopolku, v ňomž je naša monarchia, Nemecko a Taliansko. Tí dvaja panovníci teda zaiste preto cestovali do Konopišta.

My nemáme žiadnej námietky proti tomu, že panovníci trojopolok posilňujú, len to je nám nápadné, že včul nemecký cisár cestuje a on ide do vizity. To musí mať veľkú príčinu. O Francovi Ferdinandovi je známe, že formulu trojopolku neschvaluje v tom smysle, ako ju zostavil Bismarck. Viac volnosti žiada, ponevác v trojopolku hlavný zástoj hrá nemecký cisár. Dľa neho majú sa riadiť velmoci, ktoré patria ku tomu spolku. Ztadiat pochádza to šíalené ozbrojenie a tie ohromné vojenské farchy, ktoré dnes zajtra privedú nás o všetko.

Aj v Berlíne cífa, že monarchia nechce sa dať ďalej vodiť na svorke skrze nemeckého cisára. Pre tento zjav obávajú sa v Berlíne a nemecký cisár doista preto išiel do Konopišta, aby potúžil priateľstvo, ktoré včul stroj sa rozpadnúť.

Nás to uspokojuje, že náš nástupca trónu aj v takejto veľmi vážnej otázke, ktorá sa monarchie týka, pokračuje samostatne dľa svojho najlepšieho presvedčenia.

Nová administrácia.

Ján Sándor minister vnútra a Tiszov švigor, snemu pracovnej strany minulý týždeň predostrel návrhy troch zákonov, ktoré sa vzťahujú na zreformovanie administrácie. Túto re-

formu potrebuje Tisza pre budúce voľby, aby stoličné úradníctvo nerobilo propagandu opozícií a silou-mocou podporovalo kandidátov pracovnej strany. Do nového zákona preto dal aj prechodný paragraf, že po právoplatnom vyhlásení nového zákona, každý dosavadný stoličný úradník najdlhšie do roka ostane v dišponibilitate. Jestli ministerstvo behom roku nevymenuje za štátneho stoličného úradníka terajšieho slúžneho, notára atď., môže ísť kam chce. V prvej polovici budúceho roku budú snemové voľby a vtedy budú musieť úradníci dokázať, či vedú dobre kortešovať. Dľa toho budú ich kvalifikovať. Nová administrácia je teda len nový figel zákonodárstva pracovnej strany.

Z cudzozemska.

Ruský cár v Rumunsku. Ruský cár Mikuláš s cárovnou a so svojou familiou 14. júna ráno na lodi «Standard» prišiel do Konštanze a za niekoľko hodín boli hosťami rumunského kráľa. Rumunské noviny z tejto príležitosti píšú, že návštevou cára pre Rumunsko začína sa nová epocha a že politický význam návštevy pocíti Rumunsko a celá Európa už v najbližšej dobe keď sa začnú uplatňovať dohodnutia ruskej a rumunskej vlády.

Revolúcia v Albánii. Povstalci 15. júna ráno o 4. hodine z troch strán napadli albánske hlavné mesto Durazzo. Veliteľ mesta holandský plukovník Thomson padnul. Matrózi válečných lodí bránia vyslanstva a panovníkov palác.

Vojna medzi Gréckom a Tureckom vypuknúť má pre ostrový na egejskom mori. Cieľom zahatenia tejto vojny tak v Caribrade ako aj v Athenach všetky veľmoci zakročily v záujme pokoja.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXI. dvadsaťjeden rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

B E S E D N I C A.

Neznaboh.

(Dedinský obrázok.)

Krásne je letné ráno na našich Horniakoch. Pokojom a láskou dýcha príroda, vieru a nádej vzbudzuje nebo.

Bolo to začiatkom júna, keď som s mojím priateľom Jožkom Vaňovským v hornom potoku «Studená» pestré pstruhy chytil. Podivný je to potok tá Studená, ľud náš ju menuje riekou. Vyteká z pomedzi tisícročných skalísk Tatier a púť svoju koná dlhou čiarou podobne medzi obrovskými skaliskami. Bystrá a studená jej voda je milým pobytom pre jarabasté pstruhy, po ktorých tak veľmi často pachtíme ako po výtečnej lahôdke.

Sotva že sa brieždiť začalo, už sme boli na brehu rieky a bárs chytenie rýb pre neprístupnosť brehov bolo dosť obťažné, zato ale bohatá korisť odmeňovala naše ustávanie.

Unavení a vyhladnutí došli sme okolo ôsmej hodiny z rana k onej časti potoka, kde ho križuje cesta vedúca z dedinky Zábrodie, asi pol hodiny odtiaľ vzdialenej.

Môj priateľ Jožko Vaňovský veľmi sa zadivil nad tým, že na takej chatrnej ceste cez rieku vede krásny kamenný most a ešte väčšmi sa začudoval, keď nižšie mosta na ľavom boku potoka v strmom žulovatom brehu stáť videl vkusnú kaplnku. S namáhaním dostal sa ku nej a pomodliac sa pred obrazom svätej Bohorodičky, kaplnku zo všetkých strán obzeral. Keď som k nemu prišiel, práve čítal nápis na zadnej stene kaplny umiestnený, ktorý znel nasledovne:

«Pokorme sa pod mocnou ruku Božiu!

Juraj Stonoha 1893.»

— Povedz mi, bratku — začal sa Jožko spytovať — ako prišla táto kaplica na toto neprístupné miesro a čo ten nápis znamená?

— Je to pamiatka milosti Božej — odpovedal som — aby si ma ale úplne porozumel, rozpoviem ti celý ten podivný prípad. I tak máme dosť času, sadnime si do tône a medzi tým ti všetko vyrozprávam.

Po malom občerstvení so sebou doneseným pokrmom, začal som asi takto:

«Duro Stonoha bol jediný syn zámožného roľníka zo Zábrodia. Ako jedinák od svojho detinstva bol rodičmi nadmieru rozmaznaný, ký div teda, že po chatrnej výchove úplne sa zkazil zlým kamarátstvom. Väčšieho neznaboha nebolo široko-ďaleko ako nás Duro. Do chrámu Božieho nenazrel nikdy, modlitby neznal a meno Božie iba v častých kliatbach a preklinaniach prišlo mu na jazyk. Pri tom naučil sa korhelovať a v opilstve potom urážal Boha a vysmieval sa všetkému, čo je človekovi sväté, Božské.

Rodičov svojich, ktorí svoj majetok naňho prepí-

sali, nectil, ba hovorilo sa, že ich hladom morí a tu i tu i ubije. Vôbec plansieho človeka v obei nad neho nebolo.

Bolo to roku 1893. v pondelok turičný. Občania zábrodskí boli zväčša na púti starohorskej a včas rano svätodušného sviatku mali sa vrátiť domov. Náš Ďuro, pravda, nebol na púti. On nedeľu veľkého sviatku strávil v krčme a len za rána zavítal celkom opilý domov.

nespomínal mu sviatok, ale upozorňoval ho na nepriaznivé počasie:

— Syn môj — hovoril starec — ostaň dnes doma, oblaky idú pre pltnikov, bude lejak. Ba, ako ma stará zkúsenosť učí, zdá sa mi, že tento vietor búrku a kamenec prinesie. Nechoď dnes nikde, sviatok Boží je, aspoň si odpočiň!

— Nepapujte mi — rúhal sa Ďuro. — Dost je,

Albánsky jarmok.

Matka ho prijala so slzavými očami a ako by jej bol nôž do srdca vrazil, tak ju to preniklo, keď jej nezdarný syn hovoril, že ide do mesta na furmanku.

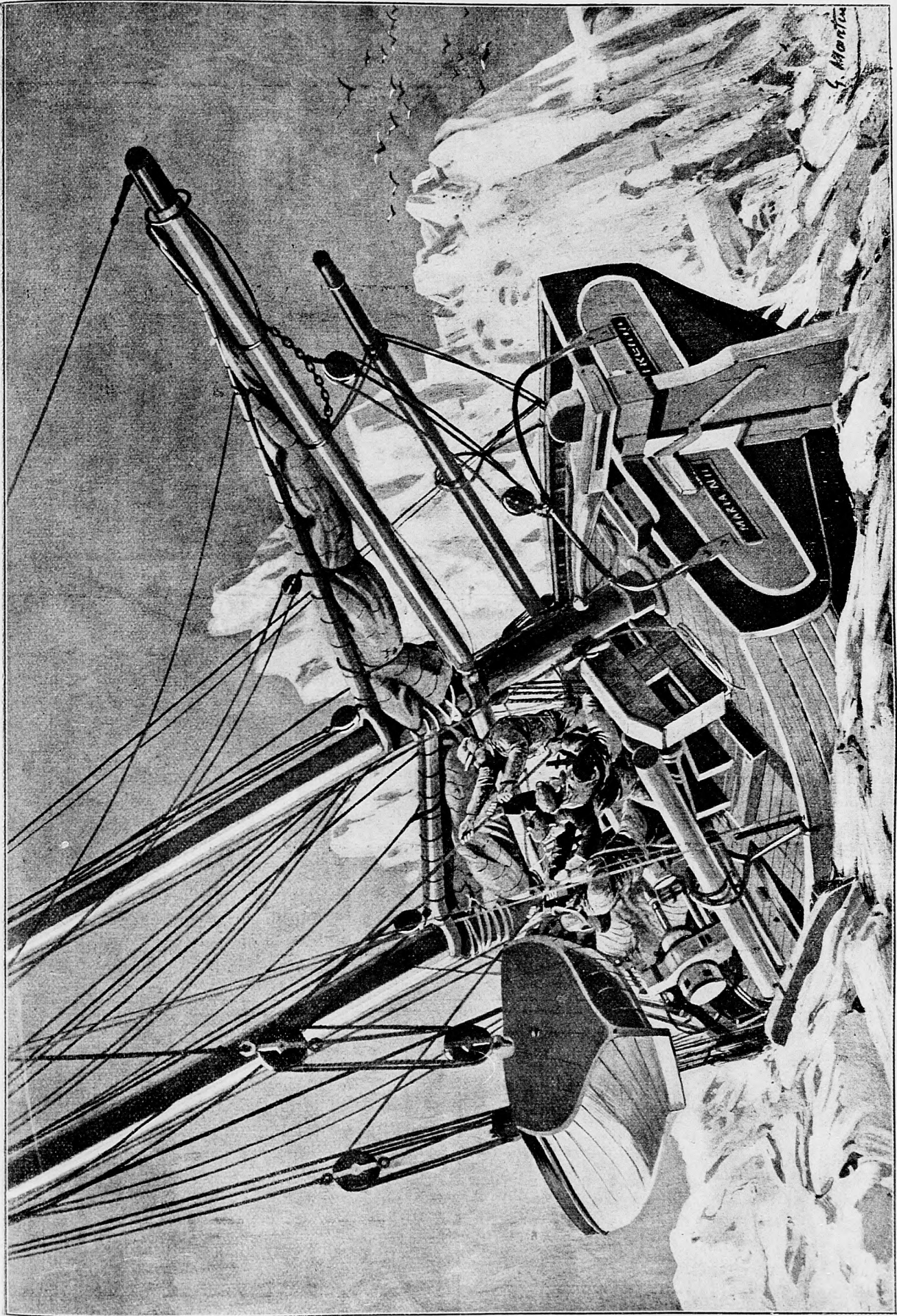
Na kolená padla pred ním úbohá matka a tak ho prosila, aby výročný sviatok uctil, no Ďuro to len ku kľatbe pohlo; odkopnul svoju matku a poberal sa kone zapriať.

Staručký otec pobral sa za ním a poznajúc syna,

že som včera lenošil. Keď žalúdok každý deň svoje žiada, musíme každodenne pracovať. Veď keď ten váš Boh chce mať jemu zasvätené dni, mohol nás tak stvoriť, aby sme vo sviatočné dni ješť nepotrebovali.

Pri tom ale zabudnul, že on i štyri dni v týždni v krémách vysedával a len kedy-vtedy dal sa do práce

Ďuro odišiel, trebárs už poprechávalo a pútnici rýchlym krokom sa blížili k dedine. Ďuro im nevystú-

Medzi ľadové vrchy zabľúdená loď.

e
š
k
i.
ni
e
ci
i-

pil, ba pošíbnúc bujně kone, cvalom do nich hnal tak, že nejedného pútnika osou zachytil, medzi inými aj toho, ktorý niesol svätý kríž, natoľko, že tento spadnul, a neznaboh Ďuro kríž kolesami dodrúžgal. Pritom sa chechtal, že pútnikom až krv v žilách stydla.

Lež akoby pomsta Božia bola stíhala spáchaný ten hriech, strhla sa ohromná búrka. Blesky sa križovali, hrom zarachotil a kamenc sa husto sypal plašiac ešte väčšmi korhefom už i tak tuho hnané kone.

Kde tento kamenný most stojí, vtedy bol tu len so slabých vrchovcov zbitý mŕstok. Keď splašené kone Ďurove k nemu dorazily, rozvodnené vlny rieky už vysoko ponadním tiekly. No slepý odvážlivec nevidel nešťastie, divo hnal do prúdu. Most pod koňmi prašal a keď tieto pevnú zem pod nohy dostaly, zrazu sa srútil pod nimi s vozom od koní sa odtrhnuvším. Prúd vody schytil Ďura ako stebielko slamy a potápajúc ho, niesol ho nadol. Dávno by sa bol utopil, keby sa nebol držal kolies. Ale ani to mu nemohlo pomôcť, ohromnou rýchlosťou hnal sa ku vodopádu, kde ho istá smrť očakávala. Čo za tie okamihy pocítil, to vie len sám dobrotivý Pán Boh.

Už ho skoro smysly opúšťaly. Videl sa ztrateným a hlboké: «Bože, smiluj sa!» vydralo sa mu z úst. A milosrdný Boh sa smiloval. Skrížily sa strely, hrom zarachotí a udrúc do skaly, jedna storočná jedľa srútila sa do potoka dva kroky pred ntonujúcim Ďurom. Poslednou silou zachytil sa konárov stromu a šťastlive vydriapal sa na breh.

Táto kaplnka ukazuje to miesto, na ktorom na kolená padnul, vďaka vzdávajúc dobrotivému Bohu za podivné zachránenie. Ona je znakom jeho napravenia, ako aj ten kamenný most, ktorý dal na svoje útraty vystaviť, aby pocestní cestovatelia bezpečne mohli prechodiť.

Keď sme sa podvečer navrátili do Zábrodia, napadnul môjmu priateľovi jeden asi tridsať tridsaťpäťročný, dobre oblečený roľník, ktorý stál pred najkrajším domom dediny a nás úctive pozdravil.

— Prečo je ten mladý človek už cele šedivý? Veď je to pri obecnom lude celkom nevidané — hovoril môj priateľ Jožko.

— Nebudeš sa čudovať, priateľ môj drahý, keď ti poviem, že je to náš ctihodný rychtár: Ďuro Stonoha.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ je teraz už celkom zdravý, katarh mu úplne prestal a pri čerstvej sile, v dobrej vôli koná svoju každodennú prácu. Na processii vo sviatok Božieho Tela ale jeho veličenstvo kráľ sa predsa nesúčastnil, bo jeho okružie nechcelo, aby sa vystavil novšiemu presileniu.

Dar jeho Eminencie kardinála kniežaprimasa Ostrihomu. Jeho Eminencia kardinál kniežaprimas dr. Ján Csernoch z príležitosti svojho vymenovania za kar-

dinála mestu Ostrihomu daroval 20.000 korún s tým aby mesto tento obnos obrátilo na postavenie mosta nad malým Dunajom.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 7. júna za veľkej slávnosti a v sprievode veľavýznamnej reči posvätil zástavu Marianskej kongregácie hlavnej reálky a vyššej obchodnej občianskej školy. Po posviacke zástavy vo veľkej dvorane spolku katolíckych tovaryšov usporiadaná bola slávnosť, z ktorej príležitosti medzi inými predmetami poučnú prednášku držal dr. Engelbert Mázy, benediktin, hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického. Vo výročitý deň korunovania jeho veličenstva kráľa, 8. júna za prítomnosti vojenských, svetských vrchností a početného obecenstva. Slávnostne služby Božie odbavil kanonik a mestský farár L. Konrády. Vo sviatok Božieho Tela za prítomnosti zastupiteľstva vrchností a početného obecnstva slávnostnú sv. omšu slúžil a processiu viedol osvietený pán biskup Žiačky ústavu mnišiek Ursulínok 8. júna usporiadaly peknú, rok zaključujúcu slávnosť. Dr. Julius Kvacsák profesor náboženstva vo vojenskom ústave, vymenovaný je za titulárneho pápežského komorníka. Katolícky čitateľný kruh 14. júna usporiadal dobre vydarenú zahradnú zábavu. — Pomocný spolok Alžbety, žiakov praemonštratského gymnázia 8. júna vydržoval 32-ročné shromaždenie. Zo správy v tomto shromaždení podanej vysvitá, že tento spolok behom 16 rokov sobieral 40 tisíc korún, z tohoto na podporu chudobných žiakov vydal 15 tisíc a len v tomto roku na tento cieľ obrátil 1258 korún. Nemocnici Alžbety nevyliciteľných chorých, istý bezmenný daroval 20 korún. — *Regeteruszka*: Jozef Lenz, tunajší horlivý farár vymenovaný je za druhého vicedekana. — *Nagykövesd*: Minulého týždňa odbavovali tu slávnosť vybudovania tunajšieho kostola, z ktorej príležitosti slávnostnú historickú kázeň držal farár Hadrian Dienes. Popoludní usporiadaná bola zábava pre národ a prítomný bol na nej aj barón Mikuláš Sennyey i s jeho dcérou, — *Fony*: Julius Köhler, tunajší r. k. organista učiteľ na uznanie zásluh, jeho veličenstvom vyznačený je zlatým krížom.

Z biskupstva spišského. Skut. vnút. tajný radca, jeho excellencia dr. Alexander Párvy osvietený pán biskup spišský v svojom ôsmom obežnom liste oznamuje, že sv. otec pápež Pius X. dovolil, aby vo stredu suchých dní prestal zákaz jedenia mäsa v Uhorsku. Dospelým ale v tieto dni aj naďalej denne len raz volno je celkom do sytosti sa najesť. Svätý otec ďalej dovolil, že v budúcnosti, keď v pôstné dni následkom oslobodenia volno je mäsa požívať, pri tom istom jedení dovolené je mäsité a aj rybacie pokrmy požívať, čo doteraz bolo zakázané. — Osvietený pán biskup na Turíce sviatosť birmovania udeľoval v Kapituli.

Chýry zo Šariša. Prešov: Ku pocte praepošta, mestského farára Adalberta Zaborovszkyho, 7. júna veľké slávnosti boli usporiadané z tej príležitosti, že

vyznačený je hodnosťou pápežského praeláta. Pod slávnostnou sv. omšou kanonik Štefan Hartsár, v mene osvieteného pána biskupa vyznačenému odovzdal pápežské breve. Po slávnostnej sv. omši zastupiteľstvo kat. obyvateľstva mesta vyznačenému znakom uznania prevelkých jeho zásluh, odovzdali drahocenný zlatý kríž a deputácie všetkých vrchností a katolíckych spolkov vyslovily mu blahoželania. — Bohoslovci grécko-katolíckeho semenišťa na počtu gr. k. osvieteného pána biskupa dr. Štefana Novák, minulú nedeľu zariadili veľkolepú slávnosť. V ústave tunajších slepých, ktorý aj z ďalších krajov navštevujú žiaci, 15. júna vydržovaná bola rok zaključujúca zkuška, spojená s výstavou prác behom školského roku vyhotovených. Romána Vrablovicha tunajšieho r. kat. učiteľa, na uznanie 46-ročného blahonosného účinkovania, osvietený pán biskup vymenoval za školského správcu. — *Kisszeben*: Tunajší len nedávno založený spolok katolíckych tovaryšov, pod vedením horlivého predsedu, piaristu Paula Guba, minule zariadil peknú letnú zábavu, na ktorej súčasťníci sa aj mnohí údovia kat. tovaryšského spolku košického, ktorých viedol za predsedu, biskupský sekretár Bernabaš Toszt. — *Sóvár*: Jozefa Köhler tunajšieho organistu-učiteľa znakom uznania 40-ročných zásluh, zadovážených na poli kresťanskej výchovy dietok osvietený pán biskup vymenoval za správcu školy. — *Zsebefalva*: Vdova statkára Gézu Pulsyho na tunajšiu katolícku školu darovala pozemok v hodnote 10 tisíc korún. — *Erdőmocsolya*: Anton Zacharias Lukács, novovysvätený kňaz biskupstva satmárskeho, tunajší roľák, minulý týždeň slúžil tu prvú sv. omšu, pri čom rukovodičom mu bol jeho ujec, sabinovský praepošt-farár Peter Hartsár a slávnostnú kázeň držal Gabriel Hartsár kaplán obce Regeteruszka.

Odhalenie náhrobníka Petra Pázmána. V prešporskom korunovačnom chráme v nedeľu 7. júna popoludní za skvelých slávností odhalili náhrobník kardinála, ostrihomskeho arcibiskupa Petra Pázmána, ktorý na iniciatívu Krajinskej Pázmánovej spoločnosti dal postaviť titulárny biskup Vilhelm Fraknói. Na slávnosti prítomný bol aj Jeho Eminencia kniežaprimas dr. Ján Csernoch, všetci členovia prešporskej kapituly, stoličné a mestské vynikajúce osobnosti, prešporské katolícke spolky, zástupca ostrihomskej kapituly praelát-kanonik Franc Koperniczky, zástupca trnavskej kapituly vikár Pavel Jedlicska, mnoho členov Pázmanovej spoločnosti, vysvätený biskup dr. Medard Kohl, rektor budapeštianskej university Julius Kováts a iní. Slávnostnú reč povedal univerzitný profesor dr. Akúsius Mihályfi. Po kostolnej slávnosti v miestnosti Katolíckeho kruhu bola literálna slávnosť.

Chýry zo Spiša. Rímsko-katolícky učiteľský spolok Poprádskeho okolia 25. mája shromaždenie vydržoval v Popráde. Učitelia ohrozovali sa proti bezbožnej snahe budapešťských učiteľov, aby vyučovanie náboženstva zo škôl vytvorené bolo. Uzavreli i to, že poprosia vrchnosť diecesánsku, aby štola organistov

jednotne bola sriadená. K budúročnému zasadnatiu vypracovaná má byť prednáška, akým spôsobom učiteľ mládež vychovávať má v duchu antialkoholickom. Minister vnútra dovolil, aby v Kubachoch založená bola samostatná lekáreň. — Križovesský majetok kniežata Hoheulohe odkúpili tamojší gazdovia. — V Popráde z 29 vojopovinných ustanovili sa na assentírku 15, odobrali 7. — V Krompachoch vzal si život robotník Ján Frenka; nešťastník zabudnul na to, že sám Boh je pánom života a smrti. — V Podhradí a na okolí kamenec zapríčinil veľkú škodu v siatinách a ovocných sadoch. — V turičný týždeň naše čarokrásne Vysoké Tatry navštívili žiaci učiteľských pripravovní v Prešove a v Pápa, občianskych škôl v Nagyikikinde a v Segedíne, segedínskeho gymnáziuma, turčianskej vyššej obchodnej školy v Szatmárnémeti, 10 automobilov z Breclavy a väčšia spoločnosť z Berlína. V Smokovciach do minulého týždňa bolo 992 a v Nižných Smokovciach 30 hostí. — V Richvalde 24. júna predpoludním o 10. hodine v urbárnom lese hneď pri obci predajú asi 2188 stojacich smrekov, ktoré obnášajú do 1574 kubických metrov. Drevo je cenené na 9444 korún. Vyvážiť sa má do 31. marca r. 1917.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky?

Elek Kapuy dekanfarár obce Egyházfalu na vystavné útraty miestnej školy obetoval 1200 korún. — Jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi na jubileumový kostol Franca Jozefa v Budapešti daroval 1000 korún, Rožňavský biskup Ludvik Balás Uhorskému katolíckemu abstinentnému spolku sv. Kríža daroval 100 korún. — Stolnobelohradský biskup dr. Ottokar Prohászka na základinu Görösönyiho dal 100 korún; na tento cieľ sossbieralo sa doteraz 8095 korún.

Útek bratov Gerovskovcov. Z väzenia súdnej stolice v Černoviciach v nedeľu 7. júna popoludní o 3. hodine ušli bratia Gerovskovci: Alexej a Georg, ktorých počas pojednávania pravoty marmarošských Rusínov zatkli pre vlastizradu. Ich útek zbadali len o 5. hodine a vtedy vysvitlo, že zmizol aj strážnik väzenia Mikuláš Nepit a dľa chýru aj vrátnik väzenia. Bratia Gerovskovci na automobile ušli do Ruska, ktorého hranica je len na jednu hodinu chôdze od Černovic. Policia, akonáhle sa dozvedela o úteku, zatkla viac osôb, ktoré upodozrieva, že napomohly útek. Medzi zatknutými je matka bratov Gerovskovcov a manželka Alexeja Gerovského. Na obidve dávajú prisny pozor. Domnievajú sa, že Nepit mal spoluvinníkov a teraz týchto stopujú. V Černoviciach polícia 9. júna zas viac ľudí zatkla. Z Petrohradu oznamujú, že ruské vrchnosti zatkli bratov Gerovskovcov, bo nemali cestovných passov. Petrohradskí panslávski politici ale urobili kroky v ministerstve vnútra, aby prekazili prípadné vydanie bratov Gerovskovcov rakúskym vrchnosťam. Zpomedi dvoch bratov Gerovskovcov starší Alexej je pravotárom a mladší, Georg, profesorom. Príznaky poukazujú na to, že senačný útek od týždňov pripravoval celý rad ľudí, ktorých podplatili ruskými rublami

Bratov Gerovskovcov ruskí pohraniční žandári zaviedli do ruského pohraničného mestečka Nova Sielica. Tu ich vital ruský colný úradník Mončulovsky, ktorý bol v Lvove redaktorom jedného rusofilského časopisu a ktorého pre špionstvo odsúdili na tri roky. Černovická polícia prísne stráži matku bratov Gerovskovcov a manželku Alexeja Gerovského a pravdepodobne pre vlastizradu postavia ich pred súd. Domnievajú sa, že na toto bratia Gerovskovci sa vrátia a oni si stanú pred súd.

Bulharský kráľ v Lučenci. Bulharský kráľ Ferdinand v nedeľu 7. júna predpoludním o 10. hodine od Budapešti vlakom prišiel do Lučenca. O jeho príchode v meste vopred vedeli, preto ho na stanici na čele veľkého zástupu čakal opát Ján Valihora. Úradného víťania nebolo, ale s oduševnenými ováciami privítali kráľa, ktorý sa s opátom Valihorom zaviezol do kostola na sv. omšu. Po sv. omši pred kostolom shromadený veľký zástup pripravil srdečné ovácie kráľovi Ferdinandovi. Kráľ v zástupe spozoroval v Lučenci sa sdržujúcich sa bulharských zahradníkov, s ktorými sa pohovárал. Medzitým bulharský zahradník Michal Todorovič kľakol si pred kráľom a s plačom prosil ho o milosť. Vysvitlo, že Todorovič počas druhej balkánskej vojny ušiel z bojišťa. Teraz by chcel ísť domov, ale sa bojí prísneho trestu, ktorý čaká naňho ako na vojenského uprchlíka. Kráľ sa ho pýtal, prečo ušiel z vojny, načo Todorovič rozpovedal, že mu v prvej vojne padli piati bratia a keď by i on bol padol, tak by jeho rodina bola celkom osirela. Kráľ prisľúbil Todorovičovi svoju dobroprajnosť, potom sa zaviezol na faru, odtiaľ na automobile odcestoval do Murányalji.

Nový železný most nad Váhom, medzi obcami Vágujhely a Beckó 10. júna úradne prezkúmal a 20. júna odovzdajú verejnej premávke.

Osudná stávka. Selinčský (prešp. st.) obyvateľ B. C. stavil sa so svojimi kamarátmi, že zjije tridsať krátkych jelít. Stávku vyhral, ale čoskoro onemocnel na žalúdkovú nemoc a zomrel.

Krvavá zábava. Vo Felsőzélle (st. nitrianska) mládenci 7. júna vydržovali tanečnú zábavu, na ktorú prišli aj mládenci zo susednej zámožnej obce Szilád. Keď sa mládež v pozdných večerných hodinách najlepšie zabávala, strhla sa bitka, v ktorej dvaja boli smrteľne a viacerí ľahšie ranení. Ťažko ranených odviezli do nitrianskej nemocnice.

Požehnaná matka. V talianskom meste Palermo sitá žena porodila päťero zdravých detí.

— **Uhorská krajinská púť** na milostné miesto Lourdes za protektorátu osvietených pánov biskupov grófa Mailáth, grófa Zichy, Fischer-Colbrie a pri vedení väčšieho výboru duchovných, 24. júla bežiacého roku pohne sa cez mesta Padua—Rím—Lourdes—Paríž a Einsiedeln; trvať bude 20 dní, pri čom cestovné trovy obnášajú II. trieda 480 a III. trieda 295 korún. Ohľadom na posiaľ objavenú veľkú zaujatost o túto púť, prihlasy ku nej zakľučujú sa s 1. dňom

mesiacu júla. Programy v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči zainteresovaným ochotne pošle Alexander Gaibl, pápežský praelát, opát-kanonik, Pozsony, Káptalan u. 3.

Zlatou baňou je pre každého hospodára chov dobytky, keď svoj dobytok správne kŕmi. Aby dobytok mnoho žrať a všetko ľahko, rýchle a úplne stráviť mohol, musí sa do krmu pridávať Fellerov od dávna vyzkúsený «Elsa» výživný prach pre dobytok. Po ňom krmný dobytok rýchle príberá na váhe, kravy dávajú v hojnosti dobré mlieko, sliepky dobre nesú aj v zime, koňe sú zdravé a vytrvalé a je najlepším prostriedkom proti chorobám a moru. Tisíce hospodárov ho od rokov upotrebuva s dobrým výsledkom. Máme sa chrániť bezcenných prachov, ktoré nám vandrovní predavači ponúkajú a objednávajme priamo od lekárniky E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. 18. (Záhrebská stolica) 5 balíkov za K 5.—. Súčasne sa môže aj osvedčený «Elsa» prach proti hmyzu objednať a síce 1 škatuľu pribalene za 1 korunu.

HOSPODÁRSTVO.

Stav siatin.

Ministerstvo orby na základe správ hospodárskych referentov o stave poľnej úrody najnovšie vydalo výkaz, z ktorého vynímame nasledovné :

V druhej polovici mája panovalo zväčša ľavné a suché počasie Dňa 15. a 19. mája ešte na mnohých stranách boli značné dážde, ale medzi 20—27. májom bola takrečeno krajinská suchota a len na západných stranách krajiny boli menšie sprchy.

Ale kde v prvej polovici mája aj bolo dost sprch v stave siatin ani tam nenastalo polepšenie, ktoré sa očakávalo od májového dážďa, bo hlavne v pšenici na veľmi mnohých miestach v takej veľkej miere vystúpila a rozšírila sa hrdza, na jakú už od dlhého radu rokov nebolo príkladu.

Dľa dosavadného stavu *pšenica* sľubuje zväčša slabú a strednú, *raž* strednú, *jačmeň* a *ovos* zväčša dobrú strednú úrodu, čili oziminy o veľa neprajnejšie stoja ako jariny.

Cukrová repa následkom daždivého počasia prostriedkom mája začala sa vyvíňovať. Včassí2 siata je vôbec lepšia než pozdejšie siata, ktorá na viac miestach nezišla a preto ju museli vyorať, poťažno znova siať. Okopávanie a pretrhanie cukrovej repy je v prúde. Miestami ju už druhý raz okopávajú.

Včasná krmná repa na viac miestach nerovnako sišla tak, že ju museli znova zasieť.

Repica na najviac stranách krajiny dost pekne odkvitla. Na jednotlivých miestach je riedka, ale vo všeobecnosti dostatočne vyvíňutá. Repica na najviac stranách krajiny sľubuje strednú úrodu.

Zahradné siatiny po dáždi zase sa začali všade vyvíňovať a planty sa dobre rozkorenily. Na mnohých

miestach sú veľmi pekné. Hrach sa silne vyvinuje a dosť dobre odkvitol. Aj šošovica dobre stojí. Kapustovú plantu ešte vždy vysádzajú. Včasne vysadená planta dobre zišla, ale na mnohých miestach cíti dlhotrvanlivú suchotu.

Chmel medzi Dunajom a Tisou a na pravom brehu Dunaja dobre sa vyvinuje.

Konope a ľan na najviac miestach uspokojive síšly, miestami sú zarastené burinou. Po daždi vôbec pekne sa začaly vyvinovať.

Dohánové planty na viac miestach už vysadili. Vo všeobecnosti normálne stojia. Ku ďalšiemu vývinu potrebuje dažď.

Zpomedzi umelých krmných rastlín ďatelina po daždi sa veľmi napravila, na najviac stranách krajiny je dosť vysoká a hustá. Prvá lucerna medzi Dunajom a Tisou a na oboch brehoch Dunaja dala zčiasťky strednu, zčiasťky slabú úrodu.

Tráva na lúkach po poslednom daždi začala zase rásť. Pásienky liehve poskytujú dosť a dobrej paše.

Zpomedzi ovocných stromov mráz najmä marhulám a mandulám uškodil, tak že z týchto miestami bude veľmi slabá, väčším dieľom ale stredná úroda.

Orechy a lieskovce následkom mrazu vo vrškovatých krajoch sľubujú slabú úrodu. Čerešne a višne vôbec sľubujú dobrú úrodu. Jablone, slivy a hrušky sľubujú tiež dobrú úrodu.

Čo sa týče vinogradov, vo všeobecnosti zistiť možno, že kde mráz nenarobil väčšej škody, tam možno očakávať dosť dobrú úrodu, ba na jednotlivých miestach, ako ku príkladu v prešporskom okrese, zamrznutý vinič znova vyháňa, ba kde-tu ukazujú sa i strapee. Vo všeobecnosti možno očakávať strednú úrodu, jestli len vinice nestihnú nejaká živelná pohroma. Miestami chrústy zapríčinili 8—10 percentovú škodu vo vinogradoch.

Budapest.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Krešťane».

«Budapešťiansky Kat. Delnícky Kruh» po dlhej prestávke vo svätodušnú nedeľu usporiadal divadelné predstavenie spojené s tanečnou zábavou. Spolková mládež — vyjmúc jedného všetci Liptáci z Teplej —

FELLER-ov ľubovonný

je už temer na celej zemeguli známy čo boľasť utišujúci, liečiaci, nervy a svaly posilňujúci, slabosť údov odstraňujúci a zánetom vzdorujúci domáci prostriedok. Lekári, ktorých sa človek spýta, potvrdzujú, že pri reume alámke, pri rozličných prechladnutím, prievanom alebo vlhkosťou pritiahnutých bolestných stavoch je oceňovaný a obľúbený. Lieči pichanie v boku, trhanie v údoch, vytknutia, influencu, bolenie rúk, nôh, zubov a chrbta, bolesti v krížoch, úsad, ochromenie, je znamenitý pri vysilení, slabosti zraku, migráne atď. Presvedčili sme sa sami, aký výtečný pôžitok poskytuje pri každodennom umývaní a massírovaní.

Bohužiaľ ponúkajú pečetné napodobeniny a menej hodné výrobky. Obecnosť chrániť pred takými a nie reklamu robiť je cieľom vyššieho, chrannú známku znázorňujúceho obrázka. 12 malých alebo 6 dvojitéch skleníc stojí len 5 korún franko.

Učinnivé súčiastky rebarbarového koreňa, ktoré napomáhajú zámene látok, obsahujú v podarenom složení s najlepšimi trávenie napomáhajúcimi, stolicu regulujúcimi, žalúdok posilňujúcimi liečivými látkami, lekármi najlepšie odporúčané, ľavne prehánajúce Feller-ove rebarbarové «Elsa-pilulky», z ktorých 6 škatuliek stojí franko 4 koruny. Odstraňujú nechuf k jedlu, zlý pocit, kyslé grganie, oslobodzujú od křečov, tlaku v šalúdku, zdutia, hámorrhoid atď. Obidva výrobky pravé jedine u lekárniaka E. V. FELLER Stübica, Kostolná-ulica 18. (Záhrebská stolica).

predstavila nám krásnu veselohru «Kamenný chodníček». Herci nás prekvapili s krásnou hrou. Vynikal zvlášte Brezovský (p. Joz. Močári) so svojou vážnou úlohou. Zarmútená mlynárka Verona (sl. Zuzka Húskova) so svojou prirodzenou hrou i nás do zarmútku priviedla; ale jaknáhle sa zjavil na javišti Mišo (p. Ján Baďo) so svojou ženou Terezou (sl. Milka Pondušova), všetci sme sa rozveselili. Adam (p. Ján Janček) vyslúžený vojak dobre žartoval so svojou milou Evuškou. No Evuška (sl. Milka Sokolova) ešte lepšie sa obracala okolo neho a tiež aj okolo starého Brezovského a naozaj živo hrala jako «samopašna veverica». Sluhovia Brezovského Ondro (p. Kol. Šramek), Juro (p. Štef. Stanek), Zuzka (sl. Anka Likavecova) a Berta (sl. Anka Sokolova) tiež dobre zastali svoje krátke úlohy. Škoda, že len na tak krátky čas sme mohli požívať ich hru. No, zato slečna Anka Likavecova pred divadelným preostavením nadšene a precitene nám predniesla krásnu časovú básen «Naše nádeje» od Jána Lešku. Po divadelnom predstavení zase p. Joz. Legény v krásnom trencianskom kroji zabavil nás s pekným sólovým výstupom o ceste do Ameriky. — Nasledovala tanečná zábava, na ktorej sa súčasnilo vyše 50 párov a trvala až do rána. Hercov nám vycvičil velb. p. Ján Damborský.

Mládenec.

***

Podolinec (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uviesť týchto pár riadkov v našom milom Kresfane.

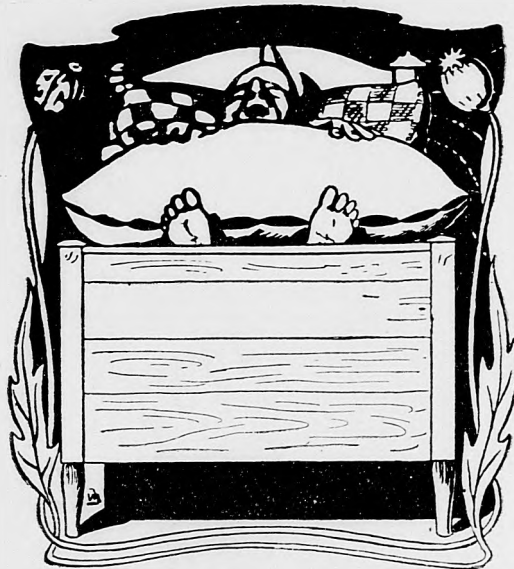
Rimsko-katolícky učiteľský spolok Lubovenského okolia, ku ktorému prislúchajú i magurskí učitelia, 9. júna v Podolinci vydržoval svoje ročné riadne zasadnutie, na ktorom súčasnilo sa 31 učiteľov, 8 kňazov a prítomni boli aj 2 gymnázialní professori. Pred zasadnutím vo farskom kostole bolo slávne «Veni Sancte» spojené so sv. omšou a po sv. omši zavznela v kostole pápežská hymna. Predseda spolku, starolubovenský dekanfarár Ján Csumitta v svojej predsedníckej reči zaoberal sa s proticirkevnou snáhou budapešťských učiteľov a vyzval prítomných, aby hotoví boli k obrane cirkvi katolíckej. Gňazďanský učiteľ Alexander Kolbay držal peknú prednášku o vyučovaní ručnej obratnosti. Učitelia Franc Fabian Slovák z Podolineca, Rudolf Székej z Nižných Ružbach, Alois Kohuth z Mafašoviec a Franc Gutassi z Tribša držali prednášky o príčinách nepozornosti dieťaťa v škole: ustáľilo sa, že hlavná príčina nepozornosti dieťaťa je užívanie alkoholu buďto dieťaťa alebo rodičov. Práce posúdili učitelia Jozef Richweisz z Kacvina a Ján Boeskaý z Novej Lubovne, posledný veľkú zaujatost vzbudil svojim základným a obsírnym posúdením, v ktorom rozprestrel sa i na to, že pri terajšom učebnom pláne, ktorý až primoc žiada od učiteľa a dieťaťa, nemožná je výchova dieťaťa. Prednášateľom zasadnutie vyslovilo zápisničnú vďaku. Predseda Ján Csumitta peknú prednášku mal o výchove dietok k úctivosti oproti auctorite. Knihovníkom spolku

stal sa starolubovenským učiteľ Anton Holodžey a toporský učiteľ Gábor Chlebák vyvolený bol do výboru spolkového. Majetok spolku obnáša 3105 korún; na návrh podpredsedu spolku, Jána Fabiana Slovika, shromaždení učiteľia vyniesli to jednohlasné uzavretie, že údovia spolku nezkatne pridržiajú sa vyučovania náboženstva v škole a ohrožujú sa proti bezbožnej a nevlasteneckej snáhe slobodomurárskych učiteľov. Budúročné zasadnutie vydržiavať sa má v Starej Vsi. K vypracovaniu úlohy: «Čo sa má robiť, aby každý žiak ľudovej školy odbavil šiestu triedu», poverení sú Anton Holodžey, Alžbeta Palocsay, Ludvik Kozák a Anna Barabáš. Vypracovať sa má úvaha i o výchove k smelosti. Na shromaždení rozdelené boli i letopisy o katolíckej tlači. Po zasadnutí v mestských kúpeľoch bol spoločný obed. Po obede údovia spolku obzreli si vystavené kresby žiakov podolinského hlavného gymnázia piaristov.

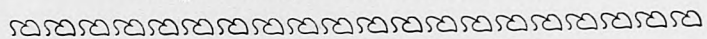
F. K.

Hlavylámka.

Kde je Palko, ktorý zobúdzá Ďurka?

A N E K D O T Y.

Opatrná.

Zomierajúci muž ku žene:

— Nuž, vidiš, ja som ti rozpovedal všetky svoje hriechy. Aj ty by si sa mohla vyspovedať v tejto poslednej hodine.

— A ak nezomreš?

Dľa vôle.

Muž príduc domov počul, že sa sial otcom, ponáhal sa k žene a pýtal sa:

— No, čože je, chlapec či dievča?

Žena, ktorá porodila dvojčence hovorí:

— Čo chceš, anjel môj — na výber.

NESTLÉ'OVA
OSVĚDČENÁ **DĚTSKÁ MOUČKA**
ÚPLNÁ POTRAVA PRO KOJENCE.

Davky na próbu a poučný sošitok o opatere detí zdarma zasiela **HENRIK NESTLÉ**
Wiedeň, I., Biberstrasse 26. D.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 17. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	kor. 28:30—28:70
» stolnobelohradská,	---	» 27:65—28:75
» peštianska,	---	» 27:75—28:80

Pšenica banátska	---	» 27:45—28:70
Raž prvotriedna	---	» 21:40—21:85
» druhotriedna	---	» 20:50—20:80
Jačmeň prvotriedny	---	» 15:45—16:00
Ovos prvotriedny	---	» 16:10—16:90
» druhotriedny	---	» 15:70—16:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	22:80	22:50	21:80	21:50	20:70	20:20	19:80
č.		7	7½	8			
K.		19:20	17:80	7:80			

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Krestania katolici, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Žalúdočkové kvapky „Jágerská voda“

Nevyhnutelne potrebný domáci prostriedok proti nasledujúcim neuhom:

Nachuť k jedeniu, žalúdočkové krče, závrat.

Upozorňujeme na pôvodnú svetlú fľašku, opatrenú s oloveným zátkom s granátovým jablkom.

napínanie k dáveniu, zimnica, vetrové krče, rheuma, pakostnica a hlavybôľ.

Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1.50, veľká f. K 3.— 12 malých fľašiek K 5.— 12 stredných fľašiek K 15.— 12 veľkých fľašiek K 28.— 6 veľkých f. K 15.—

Ako 8 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

K objednaníu v lekárni
Milosrdných
Eger (stol. Heves).

Ako 8 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

Sijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 33—72.

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Poprád-Felkanská Sparkassa v Popráde.

Základný kapitál	---	540.000 K
Rezervný základ	---	80.000 K
Vklady	---	3.000.000 K

Prijíma vklady, dáva od nich

čisté 4½% -ové interessy

Na predaj.

V obci Viszocsány, v bánovskom okrese slúžnovskom ležiaci môj majetok, pozostávajúci z 380 uhorských jochov úrodnej zeme, asi z 30 uh. jochov lúk a pasienkov, zo 100 uh. jochov hory predávam zo slobodnej ruky, v celosti alebo v čiastočných podieloch viacerým rodinám. Majetok možno prevziať po schránení tohoročnej úrody. Dalšie vysvetlenie podáva majiteľ. Sprostredkovatelia sa odmieňajú. **Dr. Aladár Petrikovits, Nagytapolcsány.**

S vyznačením päťkostolskej, kaločskej a miškoleskej výstavy.

Ružence zhotovujúci domový priemysel Kalocsa

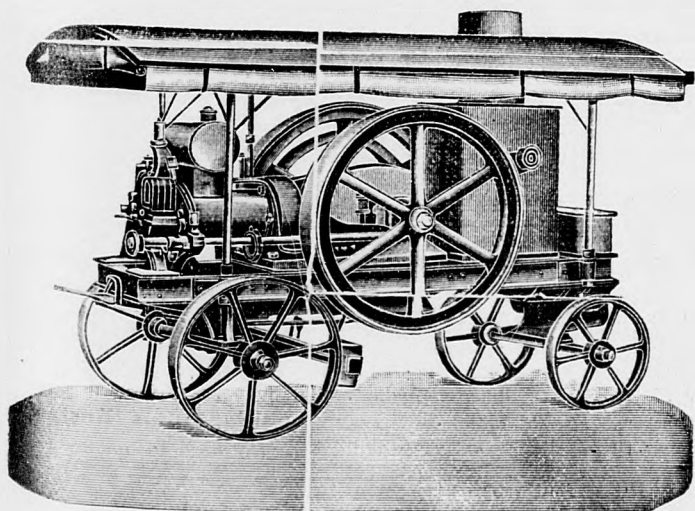
Trvanlivé a krásne sväté ružence v neobyčajne bohatom výbere. Skapulia e nahradujúce zlate, strieborné a aluminium medailony; obrázky krížiky atď. atď. Lourdesska voda v pôvodných fľaškách. Počas sv. misií milostné predmety aj ku príkupe davajú za prajných podmienok. — Cenník zdarma. — Adresa:

FRANC TANTOS, KALOCSA.

Čistý dôchodok obracia sa ku cieľom cirkevným.

Makulatura papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov)
metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

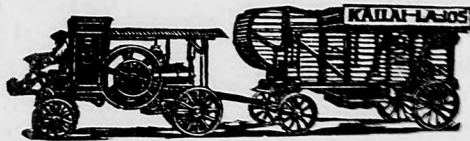
Stroje pre hospodárstvo

parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mlátačky, fukáry atď. dodá vam najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská kresťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Svietiaci kríž!

Keď pred 600 rokami rímsky cisár Konštantín Veľký v rozhodnej veľkej bitke porazil pohanstvo a následkom toho po 300 ročnom mučeníctve a utlačení zvíťazilo kresťanstvo, pred rozhodnou bitkou zjavil sa mu na oblohe skvelý kríž s nápisom: „V tomto znaku zvíťazíš.“ Nový vynález možným čini, že v bydle každého veriaceho kresťana svietiť môže kríž a na ňom skveľ sa sväté telo Spasiteľa. Sväté telo Spasiteľa vyhotovené z metalu a vo dne je kostovej farvy, kríž je odtiahnutý čiernym lesklým lakkom. Cena so zaobalením a s truhlicou, 34 centm. vysokého kríža 4-50 K; 50 cm. vysokého kríža 6.— kor. S poštovou dobierkou k objednaní u vynálezca

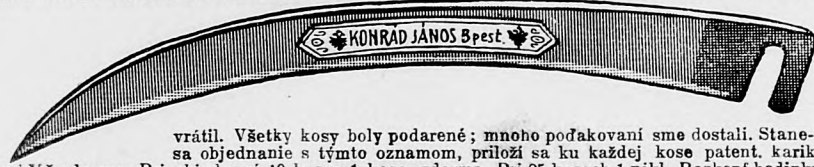
Alexander Takács

Budapest, VII., Rákóczi-ut 24—26. sz.

Po celom svete platný patent. 28

Najlepšia kosa na svete je ručená oceľová KOSA KONRADA.

Každý kus vyniká znamenitým rezom, pružnosťou, jakosťou čistej ocele. Zodpovedá sa za každý kus. Nič sa nestavá na kocku. Čo nezodpovie, nazpät sa prijme. V r. 1914. ani 1 kus sa ne-

vrátil. Všetky kosy boli podarené; mnoho poďakovaní sme dostali. Stane-li sa objednanie s týmto oznamom, priloží sa ku každej kose patent. karika a kľúč zdarma. Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Pri 25 kusoch 1 nikl. Roskopf-hodinky, za ktoré sa ručí 3 roky. — Aj sberatelia to dostanú. — Cena ručenej kose je nasledujúca:

70	75	80	85	90	95	100	105	110	cm.
2.—	2.10	2.20	2.30	2.40	2.50	2.60	3.—	3.20	kor.

Osia 25, 35, 40 hal. — Kladívko a ňakova 1 K 70 hal. — Čistá oceľ. môže sa objednať s dobierkou u **HANNŠ KONRADA** na sklade budapeštianskom. **Budapest, 41—280., Rákóczi-út 24. N. K.** Hlavný cenník s 5000 vzorkami zdarma. (3)

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak papier 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak papier, drapané 80. 88, 42 K. — **Metove posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin aa'lebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dia vole. Trojdilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 88. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedit Šachsej, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri-ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele papierové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

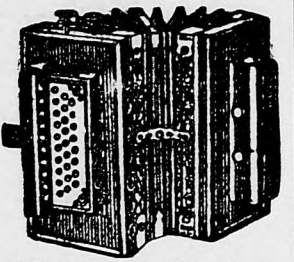
z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 130 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 8 K; 8 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vráčkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz 6. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Cistého zvučného hlas harmoniku

odosielam každému mojemu kupcovi, číslo 51. 23 1/2 x 14 centim. veľkosti, s dvojou registratúrou s 8 klapkami, so závorom nad klapkami, cena 7-50 korún, s 10 klapkami 30 1/2 x 15 centim. veľkosti cena 9.— korún. Harmoniky začínú od 3.— kor. K objednaní s poštovou dobierkou v budapeštianskej vývozný osade hudbných strojov

Hanns Konrád

Budapest, 41/280, Rákóczi-ut 24. N. K.

Cenník hudbných strojov s 5000 vyobrazeniami zdarma. 7

„TOKIO“

KYNOŽENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom dávka 60 halierov. Dorába **Anton Tömöry, Cegléd.** K dostaniu v každej lepšej lekárni. Istotné vyliečenie.

Ľadislav Germán

ústav umeleckých kostolných tovarov, **VIEDĚŇ VII., Mariahilferstrasse 96.**

Jediný chýrny obvod uhorský vo Viedni.

Ku zariadeniu kostolov a kaplniek v bohatom výbere a pri najvýhodnejších cenách odporúčam nasledujúce predmety: omšové rúcha, pluviále, ornáty, baldachýny, zástavy, um. čipky, hodobné látky, kalichy zvlášťneho dōrobu, ciboria, monštrancie, lampy večného svetla, svietniky, kadidlá, atď. Sochy svätých, obrazy krížovej cesty. — Jediným slovom všetky predmety k zariadeniu kostolov. — Uznána spoľahlivosť. Presná a solidná výsluha.

Najnovší obrázkový cenník, na žiadosť rozpočet a hotová zásielka vzoriek.

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

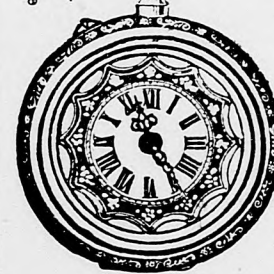
Vlastné dōroby! **Karol Prin-ner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: **Brix a Anders, Zambach a Müller** Budapest IV., Váci-u. 61. **Viedeň IX., Maximilianplatz 3.** Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviále, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastorelá, kríže, kadidlá. Kostolné a spolkové zástavy, čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Matjes-

haringy, nové, jemné s hrubým chrbtom zvlášte veľké: poštový súdok M. 5.20. Veľké M. 8.25. Tučné bez hláv a kostrov v spersom omáčke zvlášťnej jakosti M. 2.85. — Potočné aal ryby v geleie M. 5.95. **Herm. Laaser, Hamburg 219.**

MEVYHADZUJTE PENIAZE

S 3 rokov zárukou na písmo

za zlé hodinky, keď u mňa k dostanin sú 007. čísla pôvodné

Delnicke Roskopf

vačkové hodinky za 4.50 K. Tieto hodinky chodia na kameňoch ich stroj je dokonale prezkúšaný a napravený. V páde tovar nesodnovie zamením ho alebo vrátim peniaze. Veľký výber vačkových hodiniek prsteňov, zaušnic, retiazok, stenných hodín a budičkōv. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. K objednaní s poštovou dobierkou v budapeštianskej vývozný dom: **HANNŠ KONRAD Budapest, 41/280. Rákóczi-ut 24. N. K.**

Najväčší vývoz hodin Uhorska. 14

Veľká haňa

pre mladých Indi, keď nevedia poriadne listu napsať. Kto teda naučiť sa chce listy písat, nech si kúpi knihu: **Slovenský listár.** Obsahuje listy všeobecne, obchodné atď. Cena s poštu K 1.10. Vo väzbe K 1.70. Rozposiela **Julius Kustra,** kníhkupec v **Košiciach.**